

Toespraak Greetje van den Bergh, vicevoorzitter van de Raad van Toezicht van de Waddenacademie tijdens het minisymposium 10 jaar werken aan kennis voor een duurzame toekomst van de Wadden op 19 november 2018 in Leeuwarden.

Om te beginnen wil ik onze hartelijke dank uitspreken aan de leden van de evaluatiecommissie, Sybilla Dekker, Kees Bastmeijer en Jan Mees, voor de tijd en de aandacht die jullie hebben besteed aan evalueren van het werk van de Waddenacademie. Bestuurders en Raad van Toezicht zijn jullie zeer erkentelijk dat jullie vanuit verschillende invalshoeken deze unieke organisatie hebben willen beoordelen.

Wij zijn vanzelfsprekend blij met de positieve uitkomsten - drie maal zeer goed - met betrekking tot de kwaliteit, de relevantie en de toekomstverwachting van de Waddenacademie. Temeer omdat de vorige evaluatie, vijf jaar geleden, plaatsvond op een moment van herpositionering. De KNAW had in het kader van een institutionele reorganisatie besloten dat de Waddenacademie als netwerkorganisatie niet goed meer binnen haar structuur paste, en in diezelfde periode werd de verantwoordelijkheid voor het Waddenfonds door het Rijk gedecentraliseerd naar de drie noordelijke provincies. De Waddenacademie moest dus in dubbel opzicht een nieuw evenwicht vinden. Dat zij desondanks in de afgelopen jaren haar werk heeft weten te verbreden én te verdiepen, zegt veel over de inzet en de gedrevenheid van het hele team, alle portefeuillehouders en medewerkers, en de Raad van Toezicht complimenteert hen daar graag mee. Een paar citaten: 'Met een klein team en beperkte middelen heeft de Waddenacademie een indrukwekkende hoeveelheid hoogkwalitatief werk verzet en laten verzetten, en excellente onderzoekers met een uitstekende reputatie aan zich weten te binden. Zij heeft een uniek multidisciplinair netwerk gerealiseerd en haar bereik is de afgelopen jaren onmiskenbaar gegroeid. Zij heeft in de evaluatieperiode een prominente rol gespeeld bij diverse projecten van grote maatschappelijke waarde voor het Waddengebied. De toegevoegde waarde van de Waddenacademie staat niet ter discussie.'

Concluderend geeft de Commissie aan dat het nu tijd is voor een volgende stap. De Raad van Toezicht en het bestuur komen op korte termijn bij elkaar om het rapport dat ik zojuist in ontvangst heb genomen, uitvoerig te bespreken. Dan zullen wij gedetailleerd op de constatering en aanbevelingen ingaan. Maar ik geef nu graag alvast een eerste reactie.

Wij delen de visie van de Commissie dat het nu tijd is om een lange-termijnstrategie te ontwikkelen, en dat de Trilaterale kennisagenda daarvoor een goede basis biedt. De aanpak die daarin wordt voorgelegd aan de drie regeringen die in mei van dit jaar hier in Leeuwarden bij elkaar waren om over hun gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Waddenbeleid te spreken, kan heel goed worden vertaald naar een regionale versie voor het Nederlandse Waddengebied. En wij zijn het met de Commissie eens dat er dan ook, ik citeer, 'een logische rol ligt bij het invullen van de kenniscomponent van diverse Waddengerelateerde beleidsinitiatieven op regionaal en nationaal niveau'. Terecht definieert de Commissie de kerndoelstelling van de Waddenacademie als het bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van het Waddengebied. Ons *werk* is om wetenschappelijke kennis te genereren, te verbinden en toegankelijk te maken; het *doel*

is de duurzame ontwikkeling van het Waddengebied. Een belangrijke leidraad daarbij zal ook voor ons de definitie van 'duurzaamheid' zijn die de Commissie hanteert: 'het creëren van waarden voor mens en natuur'. Niet 'het beperken van schade of verlies', maar 'het creëren van waarden', ecologisch, sociaal en economisch. Terecht wijst uw Commissie in dat kader op hoe belangrijk het is alle stakeholders te betrekken bij het inventariseren van kennisvragen en het delen van bestaande kennis. Het advies om hun inbreng structureel en systematisch te organiseren, als tweerichtingverkeer, nemen wij zeker ter harte.

U benadrukt in het rapport dat een strategische langetermijnagenda ook in financiële zin vraagt om een lange-termijnperspectief, en wij zijn dat met u eens. Wij zullen wij dan ook conform uw advies nader overleggen met het bestuur van het Waddenfonds over een meerjarige vastlegging van de structurele basisfinanciering die de Waddenacademie ontvangt voor de uitvoering van de vierde doelstelling van dat Fonds. Zonder zo'n institutionele borging is immers geen duurzaam onderhoud van kennis, data en informatie mogelijk.

Daarnaast is er voor onderzoek op specifieke gebieden of kennisvragen - denk aan de uitvoering en implementatie van de Trilaterale agenda - veel meer geld nodig, ook meerjarig, en daarbij zien wij onze rol vooral in het actief ondersteunen bij het genereren van onderzoeksmiddelen uit andere nationale en Europese (onderzoeks)fondsen. Ook daarvoor doet de Commissie concrete suggesties die wij graag ter harte nemen.

Het zou te ver voeren om hier nu op alle aanbevelingen in te gaan, ik gaf al aan dat wij daar in een later stadium op zullen terugkomen. Maar ik kan u hier alvast de verzekering geven dat wij de kern ervan onderschrijven. Kort samengevat:

- versterk de aandacht voor interdisciplinariteit en samenhang in eigen activiteiten;
- wees toegankelijk en open, of het nu gaat om het inventariseren van kennisvragen, het uitzetten van opdrachten of het verspreiden van de verworven kennis en onderzoeksresultaten;
- betrek vooral ook jonge onderzoekers bij de doelstelling om via kennis bij te dragen aan de duurzame ontwikkeling van het Waddengebied
- en in het algemeen: wees meer pro-actief en zichtbaar, ook naar bestuurlijke en politieke belanghebbenden, op basis van een overkoepelende visie op de belangrijkste thema's voor de komende jaren.

Een laatste opmerking ter afsluiting. Voor elke organisatie in het publieke domein is het goed om regelmatig in de spiegel te kijken – dat is de essentie van het zelfevaluatie-rapport – en vervolgens aan onafhankelijke deskundige buitenstanders te vragen: En wat zien jullie? hoe staat het met de kwaliteit en de relevantie van ons werk? Dat is een vorm van verantwoording afleggen en dat is belangrijk. Maar het is vooral ook streven naar verbetering. Zo'n exercitie is alleen maar mogelijk omdat drukbezette mensen steeds weer bereid blijken om hun waardevolle expertise daarvoor in te zetten. Daarom nogmaals onze hartelijke dank aan alle leden **en aan** de secretaris van de Commissie. Geholpen door jullie inzichten en aanbevelingen streven wij ernaar om in de komende jaren nog gericht bij te dragen aan een duurzame ontwikkeling van het Waddengebied.

